



# KERNCIJFERS

EDITIE 2010

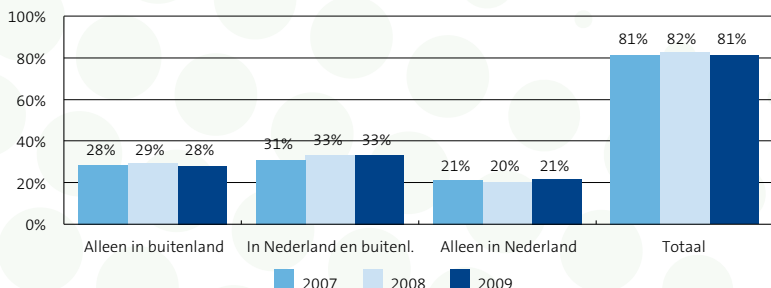
Toerisme en  
recreatie



NEDERLANDS BUREAU  
VOOR TOERISME & CONGRESSEN

## Vakanties van Nederlanders

### Ontwikkeling vakantieparticipatie\* (%) van de Nederlandse bevolking



Bron: NBTC-NIPO Research, ContinuVakantieOnderzoek (CVO)

\* Participatie is het procentuele aandeel van de bevolking dat tenminste éénmaal per jaar op vakantie gaat

### Vakanties van Nederlanders (x mln.)

	2005	2006	2007	2008	2009
<b>In Nederland</b>					
Vakanties 2 - 4 dagen	8,9	9,0	9,1	8,9	9,3
Vakanties 5 - 8 dagen	5,6	6,0	5,8	5,9	6,0
Vakanties 9 dagen en meer	2,8	2,9	2,7	2,6	2,7
Totaal binnenland	17,3	17,8	17,6	17,4	18,0
<b>In het buitenland</b>					
Vakanties 2 - 4 dagen	3,3	3,2	3,7	3,4	3,8
Vakanties 5 - 8 dagen	5,2	5,2	5,1	5,6	5,6
Vakanties 9 dagen en meer	8,7	8,4	8,8	9,5	9,0
Totaal buitenland	17,1	16,8	17,6	18,5	18,4
<b>Totaal binnen- en buitenland</b>	<b>34,4</b>	<b>34,5</b>	<b>35,2</b>	<b>35,9</b>	<b>36,4</b>

Bron: NBTC-NIPO Research, CVO

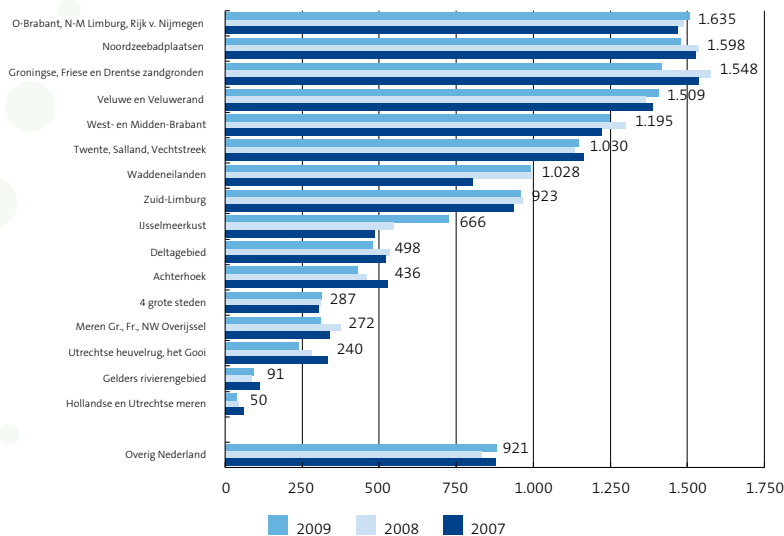
### Vakanties van Nederlanders naar logiesvorm in 2009 (x mln.)

In Nederland	18,0	In het buitenland	18,4
Toeristische vakanties*	13,9	- Hotel, pension	7,7
- Bungalow/zomerhuisje	5,7	- Kamperen	3,1
- Hotel, pension	3,4	- Bungalow/zomerhuisje	2,8
- Kamperen	2,8	- Appartement	2,1
- Appartement	0,3	- Overig	2,7
- Overig	1,7		
Vakanties op vaste standplaatsen*	4,0		

Bron: NBTC-NIPO Research, CVO

\* Toeristische vakanties: alle binnenlandse vakanties die niet op vaste standplaatsen worden doorgebracht; vakanties op vaste standplaatsen zijn vakanties in eigen tweede woningen, op eigen boten, in eigen (sta)caravans op vaste standplaatsen

### Bestemming binnenlandse toeristische vakanties (x 1.000)\*



Bron: NBTC-NIPO Research, CVO

\* Zie voetnoot voorgaande tabel

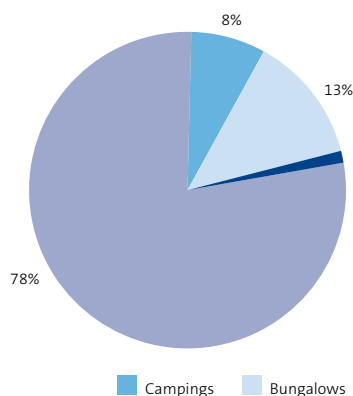
## Buitenlandse vakanties naar bestemmingsland (x 1.000)

	2005	2006	2007	2008	2009	+/-
Duitsland	2.600	2.571	2.951	2.996	3.517	↑
Frankrijk	2.759	2.724	2.645	2.904	2.824	↓
België en Luxemburg	2.330	2.157	2.281	2.120	2.179	↑
Spanje en Portugal	1.921	1.788	1.880	2.157	1.889	↓
Oostenrijk	1.024	1.160	1.150	1.098	1.202	↑
Andere landen in Europa	3.937	4.018	4.319	4.490	4.302	↓
Intercontinentaal	2.515	2.334	2.330	2.693	2.495	↓

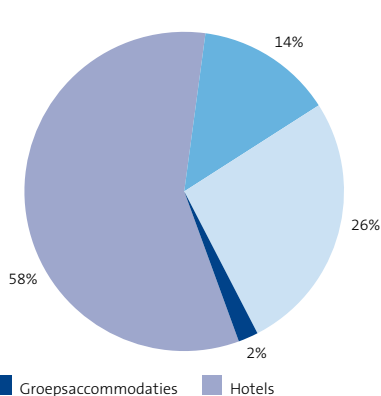
Bron: NBTC-NIPO Research, CVO

## Inkomend toerisme

### Buitenlandse verblijfgasten in Nederland 2009 (totaal 9.921.000)



### Buitenlandse overnachtingen in Nederland 2009 (totaal 25.014.000)



Bron: CBS

## Inkomend toerisme (gasten) naar nationaliteit (x 1.000)

	2006	2007	2008	2009	+/- '09/'08	Progn. 2020
Duitsland	2.813	2.833	2.669	2.744	3%	3.400
België	991	1.101	1.109	1.172	6%	1.560
Groot-Brittannië	1.913	1.902	1.639	1.409	-14%	2.230
Frankrijk	608	613	575	574	0%	880
Zwitserland	173	177	151	159	5%	-
Oostenrijk	66	79	78	68	-13%	-
Italië	398	398	370	369	0%	490
Spanje	391	436	368	351	-5%	560
Denemarken	171	163	148	135	-9%	230
Zweden	114	116	112	101	-10%	170
Noorwegen	90	92	93	91	-2%	-
Finland	50	54	54	46	-15%	-
Polen	77	83	82	73	-11%	-
Rusland	87	95	107	101	-6%	190
Overig Europa	1.913	1.902	1.639	1.409	-14%	1.660
Verenigde Staten	1.047	991	800	767	-4%	1.150
Canada	134	126	116	104	-10%	140
Brazilië	39	60	61	60	-2%	80
Overig Amerika	105	96	91	86	-5%	120
Japan	143	130	116	100	-14%	160
China (incl. Hongkong)	108	125	129	147	14%	380
India	37	42	51	50	-2%	170
Overig Azië	313	321	260	267	3%	410
Australië & Oceanië	120	121	112	110	-2%	170
Afrika	93	92	84	84	0%	130
<b>Totaal</b>	<b>10.738</b>	<b>11.008</b>	<b>10.104</b>	<b>9.921</b>	<b>-2%</b>	<b>14.250</b>

Bron: CBS, bewerking NBTC

## Inkomend toerisme in Nederlandse steden (hotelgasten x 1.000)

	2005	2006	2007	2008	2009	+/-
Amsterdam	3.787	3.901	3.909	3.664	3.689	1%
Rotterdam	302	305	286	245	294	20%
Den Haag	264	264	315	258	284	10%
Utrecht	132	175	142	155	141	-9%
Maastricht	125	155	131	167	127	-24%

Bron: CBS

## Inkomend toerisme (gasten) naar toeristengebied als bestemming (x 1.000)

	2005	2006	2007	2008	2009	+/-
Vier grote steden	4.546	4.725	4.789	4.330	4.391	1%
Noordzeebadplaatsen	1.220	1.353	1.426	1.343	1.374	2%
West- en midden Brabant	553	641	663	596	561	-6%
O-Brabant, N-M Limburg, Rijk v. Nijmegen	458	493	532	491	467	-5%
IJsselmeerkust	263	291	307	287	343	20%
Zuid-Limburg	294	357	342	348	283	-19%
Deltagebied	226	240	275	244	220	-10%
Waddeneilanden	183	230	204	199	208	5%
Veluwe en Veluwerand	236	229	234	215	202	-6%
Groningse, Friese en Drentse zandgronden	131	195	153	137	162	19%
Twente, Salland, Vechtstr.	209	219	208	229	161	-30%
Utrechtse heuvelrug, het Gooi	140	143	147	119	124	4%
Meren Friesland en omstr.	95	93	86	71	75	5%
Hollandse en Utrechtse meren	58	74	67	58	57	-2%
Achterhoek	64	58	45	58	45	-23%
Gelders rivierengebied	15	22	37	31	20	-36%
Overig Nederland	1.320	1.377	1.495	1.351	1.228	-9%

Bron: CBS

## Motief inkomende verblijfs gasten voor bezoek aan Nederland 2009

	Gasten (x mln.)	Gasten (%)
Vakantie	6,9	70%
Zakelijk	2,5	25%
Overig (o.a.bezoek familie, vrienden en kennissen)	0,4	5%
<b>Totaal</b>	<b>9,9</b>	<b>100%</b>

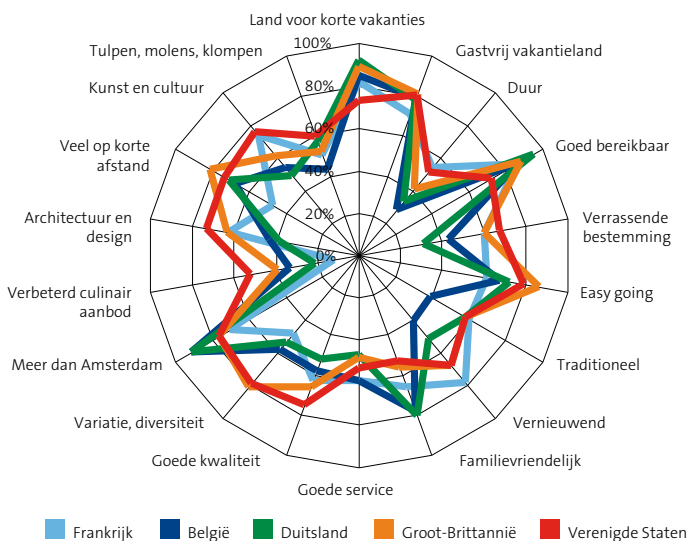
Bron: CBS; bewerking NBTC, Onderzoek Inkomend Toerisme

## Ondernomen activiteiten inkomende toeristen in Nederland in 2009 (zakelijk en toeristisch)

	%
Wandelen	57%
Bar of café bezocht	55%
Bezienswaardige/historische plaatsen of locaties bezocht	50%
Funshoppen/winkelen	50%
Restaurant bezocht	47%
Museum bezocht	41%
Tochtje gemaakt in rondvaartboot	32%
Strand bezocht om uit te waaien	30%
De Wallen in Amsterdam bezocht	27%
Natuurgebied of bos bezocht	24%
Fietsen	22%
Uitgaan/clubbing	16%
Coffeeshop bezocht	14%
Strand bezocht om te zonnebaden	14%
Familie/vrienden bezocht	12%

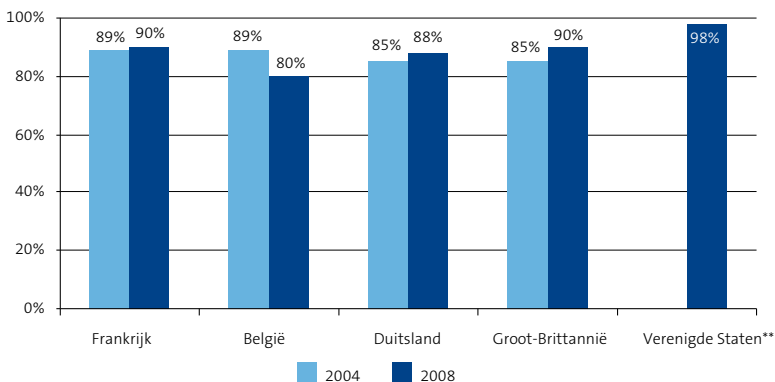
Bron: NBTC, Onderzoek Inkomend Toerisme

## Imago van Nederland als vakantieland onder bezoekers 2008



Bron: Holland imago-onderzoek, NBTC

## Aantrekkelijkheid Nederland als vakantieland onder bezoekers\*

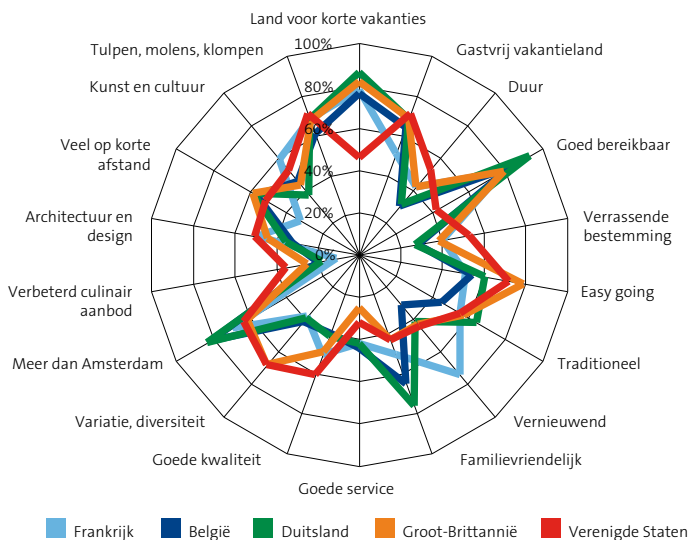


Bron: Holland imago-onderzoek, NBTC

\* Percentage dat Nederland (zeer) aantrekkelijk vindt

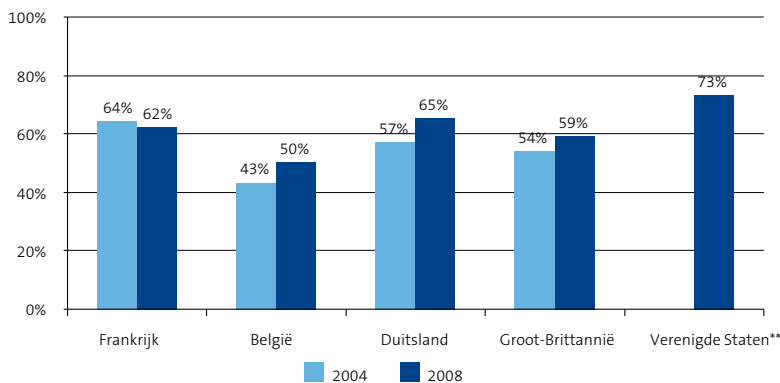
\*\* Geen cijfers uit 2004 beschikbaar

## Imago van Nederland als vakantieland onder niet-bezoekers 2008



Bron: Holland imago-onderzoek, NBTC

## Aantrekkelijkheid Nederland als vakantieland onder niet-bezoekers\*



Bron: Holland imago-onderzoek, NBTC

\* Percentage dat Nederland (zeer) aantrekkelijk vindt

\*\* Geen cijfers uit 2004 beschikbaar

## Internationaal toerisme

### Internationale aankomsten in de wereld naar regio (x mln.)

	2005	2006	2007	2008	2009*	+/-
Afrika	35	39	43	44	46	3%
Amerika	133	136	143	147	140	-5%
Azië en Pacific	154	166	182	184	182	-1%
Midden Oosten	38	41	47	56	53	-5%
Europa	441	464	485	488	460	-6%
- Noord Europa	53	57	58	56	53	-6%
- West Europa	142	149	154	153	146	-5%
(o.a. Nederland)						
- Centraal & Oost Europa	88	91	97	100	90	-10%
- Zuid & Mediter. Europa	159	167	177	178	171	-4%
<b>Wereld</b>	<b>801</b>	<b>846</b>	<b>900</b>	<b>919</b>	<b>880</b>	<b>-4%</b>

Bron: UNWTO

\* Voorlopige cijfers

# Economische betekenis toerisme en recreatie

## Bestedingen en werkgelegenheid toerisme en recreatie in Nederland in 2009\*

	Inkomend toerisme	Binnenlands toerisme	Uitgaand toerisme	Totaal
Toeristisch (x mld. €)	5,7	17,0		
Zakelijk (x mld. €)	1,3	2,8		
Uitgaven van uitgaand toerisme dat in Nederland achterblijft (x mld. €)			3,6	
<b>Totaal (x mld. €)</b>	<b>7,0</b>	<b>19,9</b>	<b>3,6</b>	<b>30,5</b>
Aankoop duurzame recreatiegoederen (x mld. €)				2,8
Sociale overdrachten (x mld. €)				1,9
<b>Totale economische betekenis toerisme en recreatie (x mld. €)</b>				<b>35,2</b>
Toeristische banen				399.000
Toeristisch arbeidsvolume (fte's)				249.000

Bron: CBS \*

\* Voorlopige cijfers

## Attractieparken, dierentuinen en musea

### Top 20 Bezoekers Nederlandse attractieparken, dierentuinen en musea (x 1.000)

	2005	2006	2007	2008	2009
1. De Efteling	3.200	3.050	3.240	3.290	4.000
2. Rondvaarten Amsterdam	2.847	3.143	3.205	2.692	2.811
3. Attractiepark Slagharen	1.400	1.400	1.424	1.438	1.572
4. Diergaarde Blijdorp	1.479	1.428	1.560	1.608	1.562
5. Burgers' Zoo	1.505	1.465	1.505	1.520	1.525
6. Van Gogh Museum	1.417	1.675	1.550	1.470	1.451
7. Duinrell (incl. Tikibad)	1.349	1.342	1.354	1.356	1.349
8. Natura Artis Magistra	1.176	1.200	1.230	1.238	1.208
9. Dierenpark Emmen	1.260	1.140	1.203	1.220	1.133
10. Anne Frank Huis	965	983	1.003	999	986
11. Ouwehands Dierenpark	860	880	895	910	930
12. Rijksmuseum	843	1.142	966	970	876
13. De Keukenhof	693	760	837	834	868
14. Walibi World	900	766	834	856	840
15. Safaripark Beekse Bergen	595	660	730	809	796
16. De Zaanse Schans	854	849	845	705	773
17. Dolfinarium	753	808	720	765	750
18. Dierenpark Amersfoort	655	690	748	700	735
19. Madurodam	700	691	675	693	626
20. Madame Tussauds	394	465	545	532	554

Bron: NBTC

**Op [www.nbtc.nl](http://www.nbtc.nl) is naast deze folder meer informatie over toerisme en recreatie te vinden, zoals;**

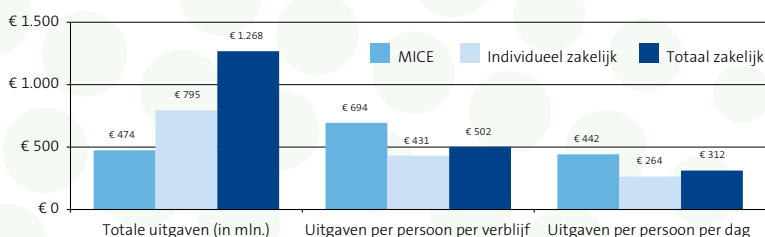
- Destinatie Holland: grootschalig onderzoek onder duizenden inkomende verblijfgasten,
- Holland imago-onderzoek: onderzoek in 11 verschillende landen,
- MarketScans: korte beschrijving van markten waar NBTC actief is,
- Economisch belang toerisme & recreatie,
- Toerisme in Perspectief: trends en ontwikkelingen van het afgelopen en het komende jaar,
- Laatste cijfers met betrekking tot het aantal gasten en overnachtingen van buitenlanders in Nederland,
- Publicatiereeks Toerisme en Recreatie,
- Diverse rapporten van NBTC, ETC en UNWTO.

## Top 5 internationale zakelijke verblijfgasten in Nederland in 2009

1	Britten	3	Belgen	5	Fransen
2	Amerikanen	4	Duitsers		

Bron: NBTC

## Bestedingen zakelijke verblijfgasten voor een verblijf in Nederland in 2009\*



Bron: NBTC, Onderzoek inkomend toerisme

\* Bedragen komen allen ten goede aan de Nederlandse economie  
MICE: Meetings, Incentives, Conventions, Exhibitions  
Individueel zakelijk: overige zakelijke redenen

## Nederland als internationale congresbestemming 2008

Totaal aantal internationale congressen	1.333
Totaal aantal congresdeelnemerdagen	1.109.596
Gemiddeld aantal deelnemers	220
Gemiddelde duur in dagen	3,4

Bron: NBTC (vanaf 2009 worden deze cijfers niet langer verzameld)

Criteria int. congres: aantal deelnemers op eerste dag minimaal 40, en minimaal één derde is buitenlands, minimum duur 2 dagen, bijeenkomst vindt plaats in een externe accommodatie, het doel is kennisoverdracht. Het betreft zowel de corporate als non-corporate markt

## Aantal internationale congressen per land 2006-2009 (ICCA)

Plaats	Land	2006	2007	2008	2009
1	Verenigde Staten	414	467	507	595
2	Duitsland	334	429	402	458
3	Spanje	266	303	347	360
4	Italië	209	250	296	350
5	Groot-Brittannië	279	281	322	345
6	Frankrijk	269	255	334	341
7	Brazilië	207	209	254	293
8	Japan	157	215	247	257
9	China P.R.	153	195	223	245
<b>10</b>	<b>Nederland</b>	<b>187</b>	<b>195</b>	<b>227</b>	<b>236</b>
	Oostenrijk	204	204	196	236
12	Zwitserland	166	175	194	214
13	Canada	123	197	231	213
14	Zweden	139	137	163	184
15	Republiek Korea	123	120	169	176
<b>Totaal</b>		<b>5.838</b>	<b>6.435</b>	<b>7.475</b>	<b>8.294</b>

Bron: ICCA, www.iccaworld.com

Criteria int. congres: min. 50 participanten, reguliere basis, congres moet zich tussen tenminste 3 landen bewegen en het betreft de associatiemarkt

## Aantal internationale congressen per land 2006-2009 (UIA)\*

Plaats	Land	2006	2007	2008	2009
1	Verenigde Staten	894	1.114	910	933
2	Singapore	298	466	502	618
3	Frankrijk	634	598	660	532
4	Duitsland	434	523	399	479
5	België	239	307	367	454
<b>6</b>	<b>Nederland</b>	<b>391</b>	<b>423</b>	<b>393</b>	<b>423</b>
7	Japan	166	448	353	397
8	Oostenrijk	382	366	376	379
9	Italië	324	414	397	364
10	Zwitserland	288	284	221	324
11	Spanje	362	393	397	316
	Groot-Brittannië	350	327	325	316
13	Zweden	176	183	118	233
14	Republiek Korea	185	268	216	228
15	Australië	202	272	214	194
<b>Totaal</b>		<b>8.871</b>	<b>10.505</b>	<b>9.699</b>	<b>10.257</b>

Bron: UIA, www.uia.org

\* Doordat de gehanteerde definitie door UIA vanaf 2008 licht afwijkt van voorgaande jaren zijn de cijfers niet een op een vergelijkbaar. Criteria int. congres: min. 300 participanten, waarvan min. 40% buitenlands, minimum aan nationaliteiten 5. Minimum duur van het congres 3 dagen (m.i.v. 2007: 2), het betreft de non-corporatemarkt (associatie- en gouvernementale congressen)

## Aantal accommodaties en slaapplekken binnen de verblijfsrecreatie 2010

Verblijf	Accommodaties	Slaapplekken
- Campings	2.259	717.000
- Bungalows, huisjes	807	221.000
- Groepsaccommodaties	719	50.000
<b>Totaal</b>	<b>3.785</b>	<b>988.000</b>

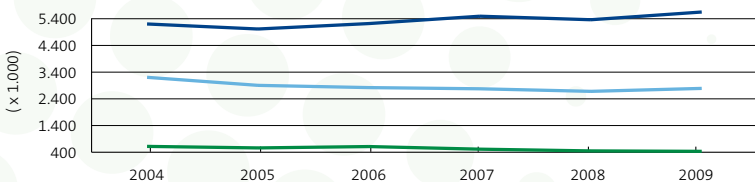
Bron: CBS

## Toerisme in verblijfsrecreatieve accommodaties naar land van herkomst 2009

	Gasten	Overnachtingen
Nederland	81%	80%
Duitsland	12%	14%
België	4%	4%
UK	1%	1%
Frankrijk	1%	0%
Overige landen	1%	1%

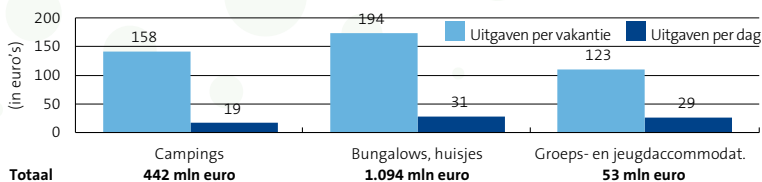
Bron: CBS

## Toeristische vakanties van Nederlanders in binnenlandse verblijfsrecreatieve accommodaties



Bron: NBTC-NIPO Research, CVO

## Uitgaven Nederlanders tijdens toeristische vakanties in binnenlandse verblijfsrecreatieve accommodaties 2009



Bron: NBTC-NIPO Research, CVO

## Verdeling naar segment van toeristengebieden in Nederland 2009

	Totaal binnenl. vakanties	Geel	Lime	Groen	Aqua	Paars
Waddeneilanden	1.110.000	31%	25%	13%	15%	16%
Meren Groningen, Friesland, NW Overijssel	450.000	23%	34%	14%	10%	19%
Noordzeepadplaatsen	2.180.000	21%	28%	15%	16%	19%
IJsselmeerkust	910.000	25%	28%	12%	19%	16%
Hollandse en Utrechtse meren	170.000	19%	23%	33%	8%	17%
Gelders rivierengebied	150.000	23%	34%	15%	13%	14%
Deltagebied	740.000	24%	32%	13%	13%	18%
Gr., Fr. en Dr. zandgronden	1.920.000	22%	36%	14%	11%	16%
Twente, Salland, Vechtstreek	1.350.000	23%	28%	14%	16%	20%
Achterhoek	620.000	15%	32%	8%	24%	21%
Veluwe en Veluwerand	1.990.000	22%	33%	18%	13%	14%
Utrechtse heuvelrug, het Gooi	320.000	19%	36%	10%	13%	23%
4 grote steden	330.000	23%	25%	18%	16%	17%
O-Brabant, N-M Limburg, Rijk v. Nijmegen	1.950.000	26%	29%	17%	11%	17%
West- en Midden-Brabant	1.680.000	24%	33%	13%	12%	17%
Zuid-Limburg	940.000	28%	27%	13%	15%	17%
Overig Nederland	1.150.000	19%	30%	11%	14%	25%
<b>Totaal Nederland</b>	<b>17.960.000</b>	<b>23%</b>	<b>30%</b>	<b>14%</b>	<b>14%</b>	<b>18%</b>

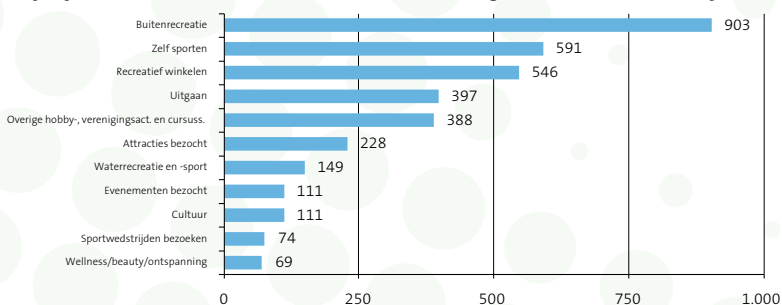
Bron: NBTC-NIPO Research, CVO & RECRON  
(www.gastvrijnederland.net)

De grootste verschillen t.o.v. totaal NL  
Groen = index 110 of hoger  
Rood = index 90 of lager

**Uitbundig geel:** echte vakantiegangers. Houden van sportieve en actieve vakantie. Gesteld op luxe en gemak  
**Gezellig lime:** vakantie is lekker vrij zijn, rust en ontspanning. Gezin is belangrijk. Gewoon, eerlijk en gezellig  
**Rustig groen:** geen uitgesproken wensen; houden van privacy en rust. Het gewone en herkenbare is fijn en vertrouwd  
**Ingetogen aqua:** inspirerende en rustige vakanties, relatief veel empty nesters. Waarderen sportieve en culturele mogelijkheden  
**Avontuurlijk paars:** eigenwijze, avontuurlijke vakantiegangers. Op zoek naar bijzondere uitdagingen en prikkelingen



### Vrijtijdsactiviteiten door Nederlanders naar categorie 2008/2009 (x miljoen)\*



Bron: NBTC-NIPO Research, ContinuVrijeTijdsOnderzoek (CVTO)

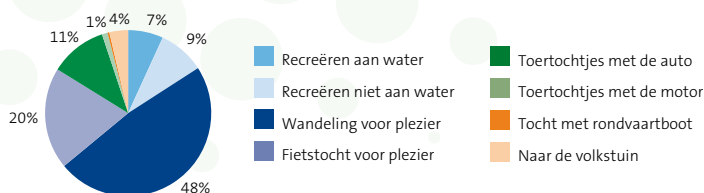
\* Vrijtijdsactiviteit: dagrecreatieve activiteit die buiten de eigen woning wordt ondernomen en waarbij men minimaal 1 uur van huis is

### Bestemming vrijetijdsactiviteiten 2008/2009 (x 1.000)

Groningen	124.400
Friesland	144.100
Drenthe	115.900
Overijssel	248.800
Flevoland	74.200
Gelderland	425.900
Utrecht	240.100
Noord-Holland	545.000
Zuid-Holland	682.000
Zeeland	98.000
Noord-Brabant	524.300
Limburg	272.100
<b>Nederland totaal</b>	<b>3.494.800</b>
<b>Buitenland totaal</b>	<b>72.400</b>

Bron: NBTC-NIPO Research, CVTO

### Buitenrecreatieve vrijetijdsactiviteiten 2008/2009 (903 miljoen activiteiten)



Bron: NBTC-NIPO Research, CVTO

### Uitgaven aan vrijetijdsactiviteiten 2008/2009 (x miljard euro)

Bestedingen in winkels	20,6
Toegangsprijzen, deelnamekosten, huurprijzen, e.d.	11,9
Consumpties	5,5
Overige directe kosten	2,8
Vervoerskosten	6,8
Vaste kosten	2,6
<b>Totale bestedingen</b>	<b>50</b>
Uitgaven per persoon per activiteit (in €)	14

Bron: NBTC-NIPO Research, CVTO

### Aandeel en aantal Nederlanders dat minimaal één keer per jaar vrijetijdsactiviteiten onderneemt

	2004-2005	2006-2007	2008-2009	x mln.
Uitgaan	91%	90%	89%	13,8
Recreatief winkelen	91%	90%	86%	13,4
Buitenrecreatie	88%	88%	86%	13,3
Attracties bezocht	81%	80%	80%	12,5
Cultuur	74%	71%	69%	10,8
Evenementen bezocht	73%	72%	68%	10,6
Zelf sporten	65%	63%	63%	9,7
Waterrecreatie en -sport	62%	61%	57%	8,8
Overige hobby-, verenigingsact. en cursussen	55%	53%	51%	7,9
Sportwedstrijden bezocht	28%	30%	30%	4,6
Wellness/beauty/ontspanning	30%	27%	26%	4,1

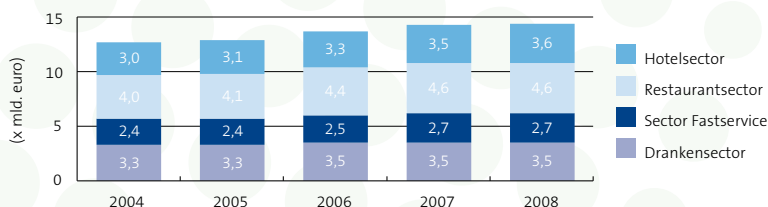
Bron: NBTC-NIPO Research, CVTO

## Aantal horecagelegenheden

	2005	2006	2007	2008	2009
Drankverstrekkers	18.389	18.065	18.182	17.891	17.638
Maaltijd- en spijsverstrekkers	20.392	20.559	20.722	20.827	20.946
Logiesverstrekkers	2.818	2.758	2.818	2.869	2.896
<b>Totaal aantal horecagelegenheden</b>	<b>41.599</b>	<b>41.382</b>	<b>41.722</b>	<b>41.587</b>	<b>41.480</b>

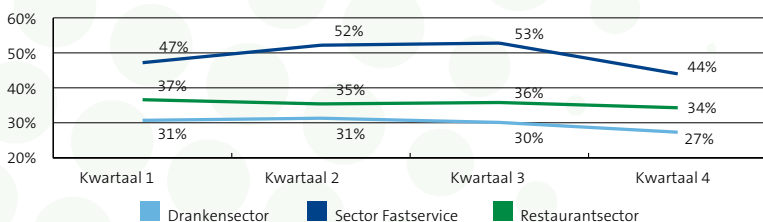
Bron: Horeca in Cijfers

## Omzetwaarde horeca per sector



Bron: Horeca in Cijfers

## Bezoekers aan horeca 2009 (% van NL bevolking per kwartaal)



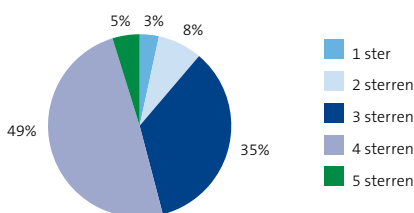
Bron: Horeca in Cijfers

## Uitgaven horeca: gemiddelde bestedingen per bezoek (in euro's)

	2006	2007	2008	2009
Drinkensector	11,1	11,1	11,0	10,6
Sector Fastservice	4,9	5,0	5,1	5,2
Restaurantsector	17,0	17,1	17,9	18,1

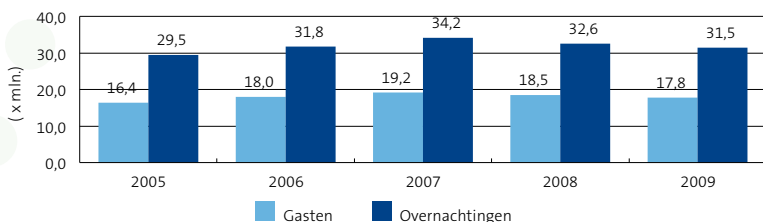
Bron: Horeca in Cijfers

## Verdeling hotelkamers naar sterren 2009 (NHC-classificering)



Bron: Horeca in Cijfers

## Gasten en overnachtingen in hotels (zowel Nederlanders als buitenlanders)



Bron: CBS

## Uitgaven tijdens binnenlandse hotelvakanties (in euro's)

	2005	2006	2007	2008	2009
Totale uitgaven binnenlandse hotelgasten	580 mln.	610 mln.	682 mln.	684 mln.	654 mln.
Uitgaven per persoon per vakantie	202	201	208	211	195
Uitgaven per persoon per dag	49	49	54	56	53

Bron: NBTC-NIPO Research, CVO

## Aantal jachthavens in Nederland 2010 > 20 ligplaatsen

Commerciële jachthavens	535	95% aangesloten bij HISWA
Verenigingsjachthavens	450	85% aangesl. bij Watersp.verbond
Overheidshavens	82	
<b>Totaal</b>	<b>1.100</b>	<b>Met 178.000 ligplaatsen</b>
Gemiddelde bezettingsgraad	98%	bezetting vaste ligplaatsen van plezierjachten in een haven in het water
Gemiddelde scheeps lengte	8,9 m.	
Ligplaatsen buiten jachthavens	ca. 40.000	aanlegplaatsen in het water

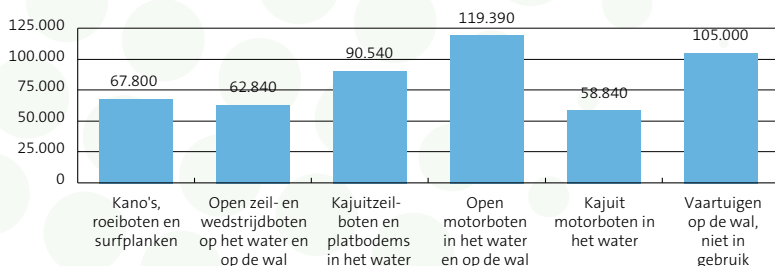
Bron: HISWA

## Economische kerncijfers totale watersportindustrie 2009

Totaal aantal ondernemingen met watersportactiviteit	4.145
Werkgelegenheid (aantal medewerkers), direct uitgedrukt in full time banen	29.500
Omzet watersportindustrie (direct en indirect) waarvan exportwaarde	17.050 2,5 miljard 1,4 miljard

Bron: HISWA Vereniging

## Bezit duurzame watersport goederen



Bron: www.waterrecreatieadvies.nl i.s.m. HISWA, september 2005 (meest recente telling)

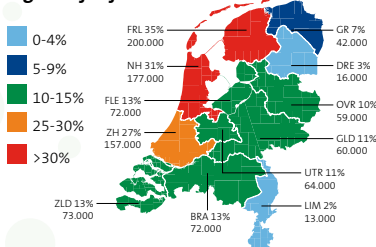
## Vakanties van Nederlanders in bin.- en buit.land met een kajuitjacht in 2009

	Eigen kajuitjacht	Niet in eigen bezit
Aantal vakanties	576.000	94.000
Aantal vaardagen	4.600.000	500.000
Totale bestedingen (excl. vaste kosten)	76 miljoen euro	20,5 miljoen euro

Bron: NBTC-NIPO Research, botenpanel

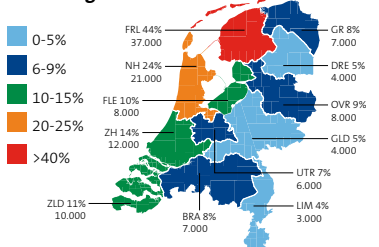
## Bestemmingsprovincie(s) vakanties met:

### Eigen kajuitjacht



Bron: NBTC-NIPO Research, botenpanel

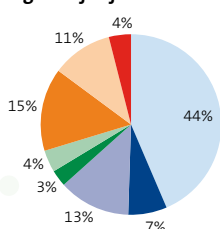
### Niet in eigen bezit



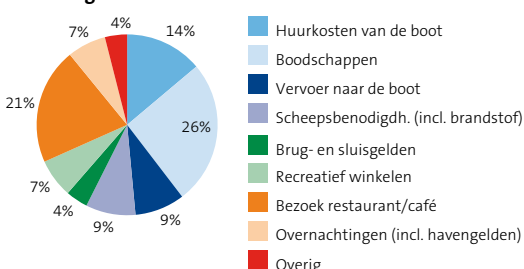
Basis: bootvakanties in Nederland waarbij de betreffende provincie is aangedaan

## Bestedingen tijdens vakanties door Nederlanders in binnen- en buitenland met:

### Eigen kajuitjacht 2009\*



### Niet in eigen bezit 2009\*\*



Bron: NBTC-NIPO Research, botenpanel

\* Totale bestedingen per vakantie per persoon € 132,-; gemiddelde bootbezetting 2,5 personen

\*\* Totale bestedingen per vakantie per persoon € 216,-; gemiddelde bootbezetting 4,1 personen

# KERNCIJFERS GEORGANISEERDE VAKANTIEMARKT



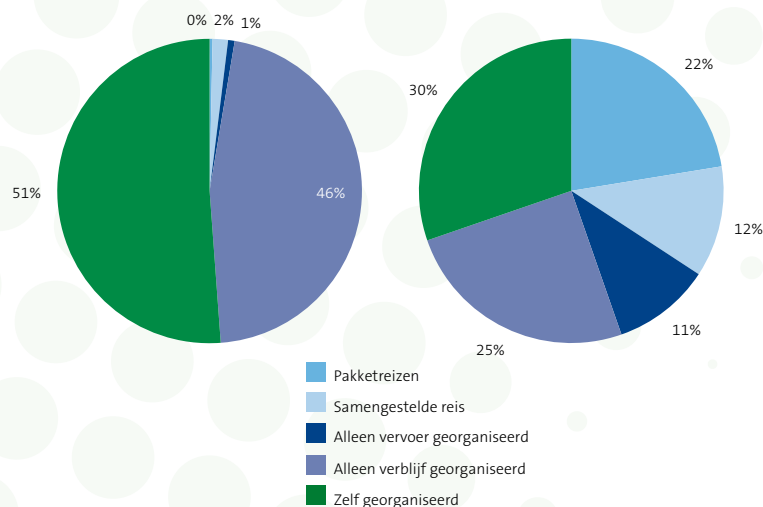
## Aantal ANVR (zaken)reisbureaus en -organisaties 2009

Aantal ANVR reisbureaus	1.495
Aantal ANVR zakenreisbureaus	127
Aantal ANVR reisorganisaties	203

Bron: ANVR

## Organisatiegraad binnenlandse vakanties 2009 (13,9 mln. vakanties)

## Organisatiegraad buitenlandse vakanties 2009 (17,3 mln. vakanties)



Bron: NBTC-NIPO Research, CVO. Alleen toeristische vakanties  
Inclusief boekingen bij boekingscentrales & ANVR georganiseerde reizen

## Totaal aantal ANVR georganiseerde reizen (x 1.000)

Zomer 2009 + winter 2009/2010	Binnenland	Buitenland	Totaal
Vliegreizen	0	3.048	3.048
Autoreizen	288	2.267	2.555
Busreizen	0	396	396
Treinreizen	0	78	78
Cruises	0	83	83
<b>Totaal aantal ANVR georganiseerde reizen</b>	<b>288</b>	<b>5.872</b>	<b>6.160</b>

Bron: ANVR

## Bestemmingen ANVR georganiseerde vakanties (x 1.000)

Vliegvakanties	Zomer 2009	Winter 2009/2010
Europa	1. Turkije 572	1. Spanje 157
	2. Griekenland 486	2. Egypte 85
	3. Spanje 480	3. Turkije 66
Intercontinentaal	1. Verenigde Staten 63	1. Ned. Antillen 35
	2. Ned. Antillen 45	2. Thailand 21
	3. Thailand 35	3. Indonesië 14
Autovakanties	Zomer 2009	Winter 2009/2010
	1. Frankrijk 582	1. Frankrijk 178
	2. Italië 340	2. Oostenrijk 154
	3. Duitsland 229	3. Duitsland 79

Bron: ANVR

## Bestedingen georganiseerde vakanties (binnen- en buitenland) (x mld. euro)

	2006	2007	2008	2009
Totale bestedingen georganiseerde vakanties (ook op plaats van bestemming)	9,1	10,0	11,1	11,0
Waarvan besteed bij bemiddelende instanties (reissom)	5,6	6,2	6,9	6,8

Bron: NBTC-NIPO Research, CVO



## Aantal VVV-vestigingen in Nederland 2008-2009

	2008	2009
NL-shops	133	134
Service-shops	104	104
Agentschappen	192	192
<b>Totaal aantal vestigingen</b>	<b>429</b>	<b>430</b>

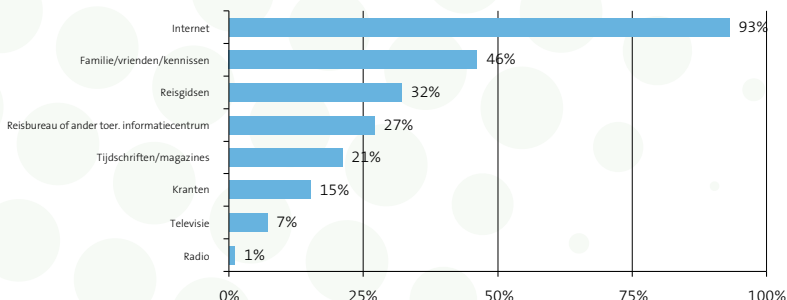
Bron: VVV Nederland, peildatum 1 juli 2009

## Bezoek aan VVV-vestigingen en -websites 2008-2009

	2008	2009
Aantal bezoekers vestigingen	13.800.000	14.100.000
Unieke bezoekers website	49.500.000	51.800.000

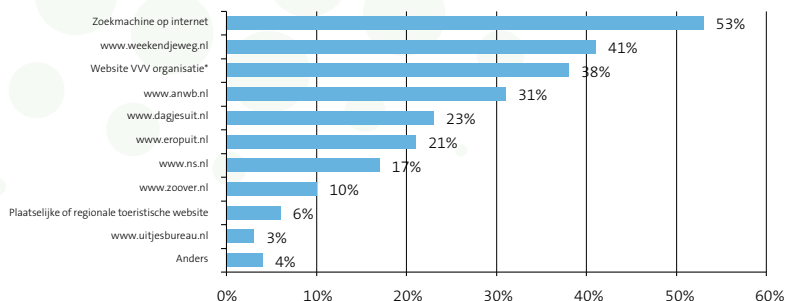
Bron: VVV Nederland

## Gebruik van informatiebronnen voor een dagtrip of korte vakantie in Nederland



Bron: Blauw Research, in opdracht van VVV Nederland, 2008

## Bezochte websites ter oriëntatie op een dagtrip of korte vakantie in Nederland



Bron: Blauw Research, in opdracht van VVV Nederland, 2008

\* Plaatselijke, regionale en landelijke websites

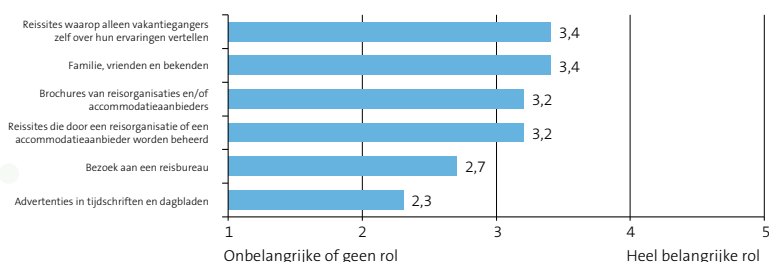
## Gezochte informatie op internet voor een binnenlandse vakantie 2009\*

Algemene indruk vakantiebestemming	62%
Passende accommodatie zoeken	53%
Indruk van prijzen krijgen	42%
Landkaartje, ligging plaatsen	35%
Informatie over bezienswaardigheden	30%
Prijzen vergelijken	26%
Boekingsmogelijkheden accommodatie	25%
Indruk krijgen van hotels, appartementen	18%
Beoordeling andere vakantiegangers	15%
Brochure/vakantiegids aanvragen	10%
Vervoersmogelijkheden nagaan	6%
Boekingsmogelijkheden vervoer	2%
Overig	6%

Bron: NBTC-NIPO Research

\* Gevraagd onder Nederlanders die vooraf via internet informatie over de vakantie hebben ingewonnen

## Belang verschillende bronnen bij volgende zomervakantie 2008\*



Bron: NBTC-NIPO Research

\* Gevraagd onder Nederlanders van 18 jaar en ouder die een bijdrage hebben geleverd aan beoordelingsites

# ADRESSEN

## Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC)

Vlietweg 15  
Postbus 458  
2260 MG Leidschendam  
Tel. 070 - 370 57 05  
Fax. 070 - 320 16 54  
Consumentensites: [www.holland.com](http://www.holland.com)  
en [www.lekkerweg.nl](http://www.lekkerweg.nl)  
Corporate site: [www.nbtc.nl](http://www.nbtc.nl)



NEDERLANDS BUREAU  
VOOR TOERISME & CONGRESSEN

## RECRON

Postbus 102  
3970 AC Driebergen  
Hoofdstraat 82  
3972 LB Driebergen  
Tel. 0343 - 524 700  
Fax. 0343 - 542 701  
[info@recron.nl](mailto:info@recron.nl)  
[www.recron.nl](http://www.recron.nl)



## Kenniscentrum Recreatie

Raamweg 19  
2596 HL Den Haag  
Tel. 070 - 312 49 70  
Fax. 070 - 312 49 99  
[secretariaat@kenniscentrumrecreatie.nl](mailto:secretariaat@kenniscentrumrecreatie.nl)  
[www.kenniscentrumrecreatie.nl](http://www.kenniscentrumrecreatie.nl)



## Koninklijke Horeca Nederland (KHN)

Postbus 566  
3440 AN Woerden  
Pelmolenaan 10  
3447 GW Woerden  
Tel. 0348 - 489 489  
Fax. 0348 - 489 400  
Info & Advies tel.nr.: 0348 - 489 411  
[ledenservice@khn.nl](mailto:ledenservice@khn.nl)  
[www.khn.nl](http://www.khn.nl)



## HISWA Vereniging

Postbus 102  
3970 AC Driebergen  
Hoofdstraat 82  
3972 LB Driebergen  
Tel. 0343 - 524 724  
Fax. 0343 - 524 725  
[hiswa@hiswa.nl](mailto:hiswa@hiswa.nl)  
[www.hiswa.nl](http://www.hiswa.nl)



## Algemene Nederlandse Vereniging van Reisondernemingen (ANVR)

Postbus 543  
3740 AM Baarn  
Baarnsche Dijk 10  
3741 LS Baarn  
Tel. 035 - 543 34 10  
Fax. 035 - 543 34 11  
[info@anvr.travel](mailto:info@anvr.travel)  
[www.anvr.travel](http://www.anvr.travel)



## VVV Nederland

Postbus 70  
3956 ZS Leersum  
Maarsbergseweg 20  
3956 KW Leersum  
Tel. 0343 - 43 94 89  
Fax. 0343 - 43 94 70  
[info@vvvnederland.nl](mailto:info@vvvnederland.nl)  
Consumentensite: [www.vvv.nl](http://www.vvv.nl)  
Corporate site: [www.vvv.nl/corporate](http://www.vvv.nl/corporate)



VVV NEDERLAND

Deze folder is ook digitaal verkrijgbaar op [www.nbtc.nl](http://www.nbtc.nl).  
Tevens is hier een Engelstalige versie te downloaden.  
A digital copy of this flyer is available on [www.nbtc.nl](http://www.nbtc.nl).  
Also an English version is available for download here.



## Mixed Sources

Productgroep uit goed beheerde bossen  
en andere gecontroleerde bronnen.  
[www.fsc.org](http://www.fsc.org) Cert no. CU-COC-808579  
© 1996 Forest Stewardship Council